

Quadern de crisi.

Un relat de: [Joan Colom](#)

Tots els anys fan història, però 2020 marcarà una fita històrica excepcional i no cal que us digui per què. Per això m'he decidit a redactar un relat que no és de ficció, ja que, mentre duri el confinament a casa, em sento i crec que em sentiré incapaç de fer volar la imaginació, malgrat disposar, com mai no m'havia passat, de tot el temps del món.

Atès que no tinc contractada connexió a Internet —més per principis que per estalviar—, circumstància que en condicions normals solucionava anant a llocs amb wifi lliure, com ara les biblioteques públiques, em resultarà difícil accedir a Relats en Català fins que les mesures restrictives de l'estat d'alarma no es flexibilitzin, no només per enviar-hi aquesta crònica sinó per copsar la influència que la pandèmia està tenint sobre els relataires i la seva producció. Així doncs, com que corro el risc que el present text sigui un més d'entre un munt, potser escrits des de perspectives diferents però tots centrats en la pandèmia, almenys procuraré que no sigui massa feixuc. Raó per la qual prescindiré de l'afegit dels Sudokus Hexagonals Simètrics, que des de fa un any acompanyava els meus relats, i en situaré l'inici en el dimarts 10 de març, dia en què aquest barceloní de naixement i de cor, resident a la ciutat de València des de fa cinc anys, va agafar el tren cap a Barcelona com sol fer cada dos o tres mesos, amb un bitllet de tornada per al també dimarts 24.

Com que no recordo haver-ho comentat anteriorment, començaré explicant per què abandonava València just en temps de Falles. ¿Feia com fan milers de ciutadans, que mentre duren les festes se'n van a la segona residència per evitar un caos circulatori que tan negativament afecta el transport públic de superfície? No exactament. Resulta que en el carreró on donen les finestres de casa hi ha un casal faller. Això vol dir que, des de força abans de Sant Josep, tothora ressona la cridòria de petits i grans, molts cops seguint la cercavila que obre la banda de música amb el repertori habitual. Un es pot identificar més o menys amb aquest ambient de gresca, però des de les festes de 2017 mai més no podria romandre a València sense que se'm reobris una ferida pregon: el record amarg d'aquells dies en què erem a casa, un mes després de saber que la quimioteràpia administrada a la meua dona no havia servit de res i que sols quedava confiar en què el trànsit cap a la mort —que va arribar mes i mig després— fos el més indolor i ràpid possible, i se'ns feia difícil conciliar l'estat d'ànim amb els pasdobles i l'alegria de viure que provenien del carrer.

Doncs bé, tornant a la meua arribada a Barcelona el 10 de març, els fets es van precipitar: crec recordar que el dia 11 es va difondre primer la notícia que a València havien decidit suspendre Les Falles —es veia a venir, perquè ja s'havien celebrat nou mascletades a la Plaça de l'Ajuntament i tothom es preguntava com podia ser que permetessin concentracions tan nombroses de gent, molts d'ells turistes italians— i més tard la declaració de pandèmia global per part de l'OMS, i el 12 —dia en què també va començar el confinament d'Igualada i la Conca d'Òdena— vaig ser testimoni d'un esclat de pànic col·lectiu ben visible en els supermercats, on la gent es fornava de quantitats exagerades de productes de primera necessitat i —un misteri encara no resolt— de rotllos i més rotllos de paper de vàter. El dia 13 va comparèixer la senyora de fer feines amb qui havia convingut des de València que em vindria aquell divendres i el següent, va treballar de valent però em va anunciar que ja no tornaria fins que tot hagués passat; en vista d'això vaig decidir canviar el bitllet per tal d'avançar la tornada a València al dilluns 16. Ja estava més tranquil, però al vespre les paraules del president Torra retransmeses per TV3, dient que **calia** confinar Catalunya, i que s'havia posat en contacte amb el Govern de l'Estat perquè hi col·laborés controlant ferrocarrils i comunicacions per mar i aire, em van fer botar de la cadira on seia a taula, sopant: a València era on ho tenia gairebé tot i m'havia endut a Barcelona la roba i els medicaments justos per a les dues setmanes previstes, de manera que si quedava retingut a Catalunya se'm complicarien força les coses. Així que, pensat i fet, vaig deixar l'equipatge a punt abans d'anar-me'n a dormir, a l'endemà em vaig llevar d'hora, a tres quarts de set em prenia l'últim cafè amb llet en un bar, fins ara, i a un quart de deu sortia cap a València, on arribava a les dotze, tancats tots els bars, restaurants i botigues que no fossin de queviures. Aquell mateix dia, Pedro Sánchez anunciava per televisió la imminent declaració de l'Estat d'Alerta.

Els primers dies encara m'ho vaig poder muntar prou bé, perquè després de comprar anava a la Biblioteca Municipal Eduard Escalante, a cinc minuts de casa, que estava tancada però que mantenia activat el router. El senyal wifi era prou intens per poder-se agafar des de fora, millor davant les obertures vidriades, i allà em posava jo, palplantat amb el mòbil a les mans, xatejant o descarregant-me actualitzacions. Com que entre la biblioteca i el carrer hi ha un d'aquests recintes on els gossos poden anar deslligats, per córrer i fer les seves necessitats, jo confiava que qui em veies es pensaria que estava esperant que la mascota s'esbargís una estona. Però al cinquè dia se'm va acostar un policia preguntant-me si algun dels gossos era meu, i em va semblar que havia de negar-ho perquè si hagués intentat enganyar-lo m'hauria pogut desemmascarar fàcilment. El policia encara va ser prou comprensiu i es va limitar a renyar-me educadament; avantatges de ser un iaio. Si m'hagués fotut una multa, tinc entès que el mínim era de 300 euros. Però, és clar, ja mai més hi he tornat. Des de llavors, em limito a

aprofitar que els supermercats Consum tenen wifi per connectar-m'hi quan hi vaig a comprar, però em limito a rebre missatges, escriure'n de curts o enviar aquells més llargs que he escrit prèviament a casa.

Quant a la possibilitat de xerrar, més enllà de fer-ho per telèfon, ha quedat reduïda a un amic a qui, fa anys, van tallar el subministrament elèctric. L'havia conegut en una de les dues biblioteques públiques que freqüento, on ell anava amb l'ordinador portàtil i l'smartphone a connectar-se a Internet, com jo, però també a carregar bateries per poder seguir utilitzant aquests aparells a casa. Ara, amb les biblioteques tancades, jo li carrego bateries a casa i ell ve, dia sí dia no, a endur-se les carregades i a deixar-me'n de descarregades. L'intercanvi el fem en el vestíbul de l'escala i, a una distància prudencial, la fem petar una estoneta.

Des del començament de la crisi, gairebé tots els informatius televisats ofereixen una versió simplificada i geomètricament regularitzada de l'aspecte que, m'imagino, deu tenir el coronavirus observat amb microscopi electrònic, aspecte que no puc evitar que em recordi aquelles mines navals mostrades en alguns documentals i pel·lícules bèl·liques sobre la Segona Guerra Mundial, que constaven d'un cos esfèric eriçat d'espoletes radials que sobresortien com si fossin pèls. O, si voleu, les més nostrades bombes Orsini, com la que l'anarquista Santiago Salvador va llançar a la platea del Liceu en 1893. Quines coses!

Tampoc no puc evitar pensar en allò que s'han estalviat les persones estimades que s'han anat quedant pel camí. Tot i que em considero afortunat quan penso que el meu pare va morir als setanta-tres anys, l'edat que tinc jo ara, després d'arrossegar un parkinson progressivament incapacitant, diagnosticat als quaranta-nou. O la meua mare, que va ser qui en va tenir cura tot aquell temps, treient forces de no sé on, i que no es va veure recompensada, amb els últims quatre anys de vida enterbolits per una demència que, lluny d'aportar-li una beneïtona inconsciència, va fer que es consumís reaccionant amb agressivitat contra tot i tots el qui l'envoltàvem.

I és que la natura no és bona, dolenta, justa o injusta: simplement, és; o, si no podeu evitar humanitzar-la, va a la seva i és indiferent. I és que no m'acabo de creure que això pugui estar passant. Tot i que a mi aquesta vida fantasmagòrica no m'hauria de venir de nou, amb tres anys de soletat en què he estat vivint a mig gas i omplint l'altra meitat amb succedanis, com una ànima en pena que no arrela a València ni a Barcelona, consumint-me perquè cada matí quan em desperto m'adono que l'anhel amb què m'havia adormit sis hores abans no s'ha acomplert perquè segueixo vivint, com Teresa d'Àvila però a l'inrevés, no pas impacientant-me per morir i fruit d'una nova vida sinó perquè estic fart de transitar per la vella, de moment no especialment dura però amb una certesa que no admet discussió: que els episodis més feliços de la meua vida ja els he deixat enrere i el millor que em pugui passar no s'hi assemblarà, ni de bon tros.

¿Quan podré recuperar, si més no, la rutina anterior a la crisi i abocar-me als succedanis suava esmentats, cavilant històries més o menys divertides per a Relats en Català, per exemple, amb els senyors corruptes, atlètics, rinotilexòmans o banyuts amb què no fa tant maldava inútilment per equiparar-me a SrGarcia, en inventiva, gràcia i fluïdesa?

Passades tres setmanes d'haver escrit el text precedent, m'hi torno a posar amb la moral una mica més elevada, però abans de passar a un registre menys malastruc, més m'estimo fer un punt i a part i donar per acabada aquesta crònica; després de revelar-vos, això sí, què ha provocat el canvi d'actitud. ¿L'habitució que sol acompanyar al pas del temps? Suposo que sí: com gairebé tothom, ens em anat adaptant a conviure amb un enemic invisible i desconegut en gran mesura, i serà d'aquí a uns anys —els qui hi arribin— quan se'ns posaran els pèls de punta en copsar, amb perspectiva, la dimensió real d'allò que vam viure. Però en el meu cas hi ha hagut una causa més decisiva: m'han convençut que em guardés alguns dels meus principis on m'hi cabessin i contractés connexió a Internet, perquè la possibilitat de tornar a les biblioteques públiques anava per llarg i no podria aguantar un aïllament virtual, afegit al físic, sense afectar severament l'equilibri emocional. Així que d'ara endavant ens retrobarem més sovint.